

צינים

ז אין מגדלין כו. אבל מגדלין כו. פ"ט ע"ג מענית כ"ה ע"א תמורה מהל' נ"מ ה"ב סמ"ג עשין ס"ו טו"ש"ע ח"מ ק"י ח"ט ע"ה א"י אין מגדלין תרגומין כו. ולא כהנים כו. מ"י פ"ז מהל' בית הנמורה ה"ד.

שינויי נוסחאות ז שבארץ ישראל. נמשכ"ג של א"י. תרגומין. כ"מק"י תרגומין. כהנים. כ"מ"מ כהנים.

תוספות חדשים ז בהר"ב ד"ה אין מגדלין תרגומין כו. ושמו יבואו עצם כו. וכ"פ רש"י. וקשה להא אין מעמלים עלמות כשליש ונכנלות כהמל' כ"מ"י עדות מהנה ג' (מפורשים ז"ל).

ראשון לציון ז הר"ב ד"ה אין מגדלין תרגומין כו. ושמו יבואו עצם (כשעורה) מן ישראל כו. ל"ל ושמו יבואו עלם כעשה כו. וכ"א כפרס"י כמשהו דע דרש"י שם דף פ"ג ע"ג

חידושי מהרי"ח לאמ' דאפילו מת אינו פטור מכפל אבל קרן חייב כהגהת הרב חר"ט לכן סיים בסוף ומת פטור מכלום וע"כ צ"ל כן דהוא ר' החולק דתנא כפיטא הגביהו או שהוציאו מרשות בעלים ומת וקשה שאם הוציאו למה לי כלל מת דאשך כל גב צריך דוקא שימות אצלו והיה לו לומר הגביהו ומת או שהוציאו

תוס' דקמ"א ז [נאות סבן חר"ט ד"ה הגביהו. תחזור הפרה לבעלים. ונתנו לכבודות בנו ולבעית. מיידי שעשאו להם אפותיקי דנעשו כשומרים הרמב"ן כשיטה מקובצת. ז במשנה [אות סט] תרגומים בירושלים. היינו להניחם ברשות עצמן לילך ברחוב העיר. אבל כולין שלהן מוחרים. כ"כ הרמ"ע ספאנו כשהטובה סימן פ"ה. וכחש על דברבורים אכוסים שלמה יוכיח. וכן הרי"א דקרא הגבה בימא למיד קרא תרגומ.

ליקוטים פ"ז ז הר"ב ד"ה אין וכו' עצם כשעורה וכו'.

שיקטנו. ונ"י דחה זה. וגם התוספות ע"מם הקשו על זה. ועיין בספ"ג דכ"מ. וכחז נ"י לפטור ומייב. ר"ל הכהן או השומר. ובדפברי שהוא שלו. ושייך לומר חייב על דרך מה שאמרו במקום אחר תחזור הפרה לבעלים ע"כ. והרמב"ם פ"ג מהלכות גביהו מפרש למשמתינו כשודע השומר או הבעל חוב שהוא גנבו. ואע"פ שגונב אחר הגנב פטור מכפל כדמקן בריש פירקין כיון שהגנב לא קנהו עדיין הרי אלו כגונבין מרשות הבעלים. כך כתב המגיד. והראש"ד בהשגותיו מפרש דנמנו לנכרות בנו וכו'. לא נמנו צבית הבעלים קאמר.

ואף לאו בגנב. אלא מלמא בנאפי נפשה קאמר ודין משיכה דמקטו כשומרין אשמועינן: ז אין מגדלין בהמה דקה וכו'. תמיהני דזה היה לו לשנות בריש פ"ז: בהמה דקה. כתב הר"ב משום ישוב ארץ ישראל שמפסדין את הזרעים נראה דאחי למימר דלעת התוספות והרא"ש דאפילו צבית קאמר דאסור והיינו דקפיד אישוב והפסקת זרעים כלומר אפילו של עצמו. ואע"ג שאין זה טעמייהו דתוספות והרא"ש. וע' במ"ג פ"ג דממאי: אין מגדלין תרגומים בירושלים. אפילו ישראל מפני הקדשים שישראל אוכלים שם בשר

פירוש המשניות ל"הרמב"ם

הוא עיקר גדול ומועיל בדינים. ז אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל כו. לפי שרועין בורעים. וסוריא הם הארצות

מלאכת שלמה

העמיק לשוט כאשר הוא גנמ' בדפוס. ז אין מגדלין וכו'. וכמו בשלחן ערוך ביריה דעה סימן ט"י ובשם המשפט סי' ח"ט דהאידנא שאף בארץ ישראל אין רוב שדות של ישראל מותר לגדל בהמה דקה אפי' בארץ ישראל. ועיין בספר מאירת עינים סי' ל"ד סעי' י"ג. ונלע"ד דקמתי חנא האי ממני' הכא צמר דסליק מכל דיני עוקי בהמה חיה ועוף דכתיבי באורייתא נקט דיניס התלוים צבמה חיה ועוף שהם גורה מדרבנן בלנד. ועוד אפשר לומר דתנא האי ממני' הכא אגב סקיים למיתני דיני תשלומין ד' וה' וקשה לך אחר שאין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל היכי משכחת דיני תשלומין ד' וה' אי אמרת צבמה לארץ הא אין דנין דיני קנסות כה"ל דדוחק לומר דממני' לא מיידי אלא בזמן שישראל יושבין על אדמתן שאו דנין דיני קנסות גם בחו"ל. ואי בא"י הא אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל ליה סמך ענין לו כלומר דמשכחת לה במדברות שנא"י דהא מגדלין שם בהמה וכדא"ר אלעזר בגמ' ראוהו שהקטין עצמו כשומרין ומשך בהמה וטבחה או מכרה משלם תשלומין ד' וה' דאע"ג שהכל ראו אורו גונב אעפ"כ אינו נקרא גולן אלא גנב כיון דמיעמר מינייהו כן נלע"ד. וכחזו פוס' והרא"ש ז"ל אין מגדלין בהמה דקה אפי' צבית קאמר דלרעות אפי' בהמה גסה אסור ואע"ג דלג פסלי' רועה אלא כשמרעה בהמה של עצמו אבל של אחרים כבר דאין חסם חוטא ולא לו בהמה דקה שאסורה לגדל צבית אין נראה לחלק בין מגדל שלו למגדל של אחרים דהא אפי' בכרעי המטה אסור ע"כ. פי' דבצרייתא אמרו רבנן אפי' קשורה בכרעי המטה ולפי' רש"י ז"ל דבגמ' ר"ג פליג עליהו דרבנן ומחיר לקושרה בכרעי המטה אבל ראינו בנמוקי יוסף כמוז

י כ י תפארת ישראל

זח השליח של הגנב חייב לשלם לבעלים. ולי"א [נעל פ"ו סי' כ"ד] דבר דעת שלא ידע שחוטא מתחייב שולחו, קאי חייב ופטור הכא אגב ולרמז"ם הכא מיידי אף צידע שליח שהוא גנבו, וקאי חייב ופטור הכא על השליח, דלא משענו גונב אחר גנב. מדהוי'אורו הן מביית בעלים. מיהו לראש"ד לא מיידי הכא מגנב כלל, רק מיידי צנחנה הבעלים לכהן ולבע"ח ושומר, ואף דבכ"ג לא שייך חייב ופטור לגבי כהן ובע"ח, נקט חייב אגב שומר, וככהן ובע"ח ר"ל הפסיד ולא הפסיד: ל"ט מפני ישוב א"י, ואפילו לגדלה צביתו

ז אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל. משום ישוב ארץ ישראל, שמפסדין את הזרעים: אבל מגדלין בסוריא. ארצות שכבש דוד. דלאו שמייה כיבוש, ולא חיישין צה לישוב. ואם יפסידו שדות אחרים ישלמנה: אין מגדלין תרגומים בירושלים מפני קדשים. שאוכלין שם. ודרך תרגומים לנקר באשפה, ושמה יבואו עצם [כשעורה]* מן השרך ויטמאו את הקדשים: ולא יגדלו כהנים תרגומים בכל ארץ ישראל:

* ברע"ב ד"ר "כשעורה". ברש"י כעדשה וכו' בנחומי יוסף ושם ליתא למלת "עצם" וכן ליתא ברש"י ד"ו ס"ח. ועי' ב"ד נשיל ותו"ח ודאל"צ. ובדפוסים חזשים תקנו ע"פ הראל"צ עצם כעדשה. והוסיפו לבאר חר"ל עצם שכליו כעדשה [במ"ח] זו השרך

אסור, דמפסקת באכילתה הזרעים, וחו שמה טאל ומפסיד שדות אחרים, והא דלא גזרו מה"ט נמי בגמ'. היינו טעמא מדלריכה הרבה למלאכה, גם אינן מרובין כל כך בלאו, ואפשר להשיג עליהן יפה. מיהו ציערות מותר לגדל גם דקה. והאידנא שאין א"י צדידי, בכל מקום שרי [מ"ט] ה' היא [ורישון] שכבש דוד, ולא חיישין כל כך ליישובה: מא דמזינין שם בכל העיר בשר קדשים קלים, והתרגומים מנקרין באשפה, ושמה יטטו משם בשר כעדשה שרק, ויטמאו צה הקדשים וקודם רבי גשימא משנה זו: חב לא